

Mladi za napredek Maribora 2015
32. srečanje

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ!

Književnost

Raziskovalna naloga

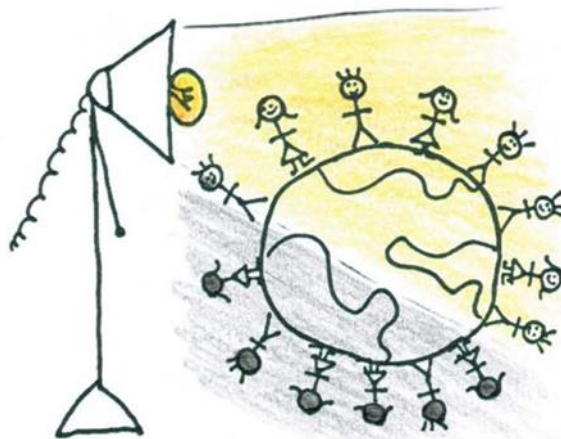
Avtor: MARINA VELJKOVIĆ
Mentor: MIRA LORBER
Šola: OŠ TABOR I MARIBOR

Maribor, februar 2015

Mladi za napredek Maribora 2015
32. srečanje

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ!

Književnost

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2015

1 KAZALO

1	KAZALO	3
2	POVZETEK	4
3	UVOD	5
4	KDO JE FRANE MILČINSKI JEŽEK	6
4.1	ŽIVLJENJE IN DELO	6
4.2	USPEHI	7
4.3	O NJEM SO POVEDALI	7
5	POGOVOR PESNIKA Z BRALCEM	9
5.1	TEMA IN SNOV	10
5.2	MOTIVI	10
5.3	IDEJA	10
5.4	KAJ MI POVEDO POSAMEZNE KITICE	11
5.5	MOČ BESEDE	12
6	RAZISKOVALNI DEL	14
6.1	Hipoteze	14
6.1.1	Beseda in risba z roko v roki?	14
6.1.2	Ježek na praznični prireditvi	17
6.1.3	Po nastopu	19
7	PESEM ZA VSE ČASE	24
8	DRUŽBENA ODGOVORNOST	25
9	LITERATURA	26

2 POVZETEK

Nekatera literarna dela zaznamujejo človeka in ga spominjajo na njegove najljubše dogodke, mladost in otroštvo ... prebudijo čustva v ljudeh. Pesmi in druga dela Franeta Milčinskega Ježka obudijo le-ta. Za to raziskovalno nalogo sem se odločila, ker sem hotela seznaniti ljudi; predvsem mlade, s poezijo F. M. Ježka. Naloga zato nosi naslov LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ, ki je obenem naslov ene njegovih pesmi. Hotela sem raziskati postopke in načine dela s poezijo. Raziskovala sem tudi čustvovanje in doživljanje bralcev ob poslušanju pesmi, njihove nove poglede nanje. Prav tako sem govorila z interpreti pesmic s šolske prireditve. Odgovore sem zbrala, jih uredila in pripisala tudi svoje mnenje. Kaj pa se da iz pesmi narediti? Kako jih sprejemajo današnje generacije? Na to odgovarja moja naloga.

3 UVOD

Cilj moje raziskovalne naloge je raziskati, kako se mladi danes odzivajo na poezijo Franeta Milčinskega Ježka in razmišljati o sprejemanju književnosti v današnjem času. Iskala sem odzive publike, učencev, ki so sodelovali v predstavi, pa tudi tistih, ki niso.

Raziskovalni nalogi sem zato dala naslov LJUDJE PRIŽGIMO LUČ, kar je tudi naslov ene izmed pesmi prej omenjenega avtorja.

Moja raziskovalna naloga morda res ni kot druge, morda sem jo napisala preveč subjektivno, vendar sem raziskovala. Opazovala sem samo sebe, poglede in vtise svojih sošolcev, vrstnikov. Spremljala sem nastanek nove »umetnosti« na dano temo.

V tem šolskem letu, decembra 2014, je bila zabeležena 100. obletnica rojstva Franeta Milčinskega Ježka in prav za teh 100 let se je bilo spet lepo spomniti nanj in obuditi njegove pesmi. To je bilo Ježkovo leto.

4 KDO JE FRANE MILČINSKI JEŽEK¹

4.1 ŽIVLJENJE IN DELO

Frane Milčinski Ježek se je rodil 14. decembra leta 1914 v Ljubljani kot tretji otrok. Njegov oče Fran Milčinski je bil pisatelj in sodnik (avtor knjige Butalci), zato je mladi Frane že od otroških let je z zanimanjem spremljal razne gledališke predstave in radijske oddaje.

Zaradi svoje ljubezni do gledališkega ustvarjanja in igranja se je po nedokončani pravni fakulteti odločil, da bo delal kot igralec. Nastopal je v raznih gledališčih: v Zagrebu, v Totem teatru, v Grabancijaših, sodeloval je tudi s Šentjakobskim gledališčem.

Leta 1940 je dobil zaposlitev v gledališču v Ljubljani, obenem pa je sodeloval z očetom na Radiu Ljubljana. Izvajala sta razne priredbe na očetova dela: Butalci, Ježek in Joužek – od tod izhaja tudi njegov psevdonim: Ježek.

Poleg igranja je rad pisal, in sicer pesmi, zgodbice in razne dramatizacije. Urejal je časopis Pavliha.

Ježek je bil prvi slovenski kantavtor in pionir televizije. Označujejo ga tudi z nazivi: šansonjer, humorist in pa človek neizmerno velikega srca.

Eno največjih Ježkovih del je nevomno pravljica Zvezdica Zaspanka, ki po njegovem mnenju ni le zgodba za otroke, ampak tudi za odrasle.

Napisal je prvo slovensko radijsko igro za otroke in scenarij za film Kekec. Frane Milčinski se je preizkusil tudi kot filmski igralec. Svoj pečat je pustil v filmih Kekec, Ne čakaj na maj ... Njegova znana dela so tudi Strme stopnice, Dobri stari pianino, ki sta radijski igri, in razni skeči ter zabavne oddaje (Misijon dobre volje, Viktor, Luč!).

¹ Poglavje povzeto po: http://sl.wikipedia.org/wiki/Frane_Milčinski_-_Ježek; Milčinski, 2011, 651- 662; http://www.sanje.si/knj_avtorji.php?avtorId=2

4.2 USPEHI

Za svoje delo je prejel številne nagrade, najpomembnejše pa so:

- 1952 – nagrada Zlati lev (za mladinski film Kekec), nagrada na Beneškem festivalu, posebna nagrada Kitajske (vloga Kosobrina v filmu Kosobrin);
- 1959 – Levstikova nagrada (Zvezdica Zaspanka);
- 1965 – odlikovanje z Redom srebrni žarki;
- 1971 – jugoslovansko priznanje za mladinsko literaturo Mlado pokolenje;
- 1973 – Nagrada Janeza Kranjca, nagrajena pesem Zakaj, zakaj na Slovenski popevki, priznanje za besedilo Uspavanka za mrtve vagabunde (najboljša pesem po izbiri občinstva), Red dela z rdečo zastavo;
- 1975 – priznanje in nagrada Radia Ljubljana, Prešernova nagrada za življenjsko delo (ena najpomembnejših nagrad);
- 1976 – nagrada za pesem Pismo za Mary Brown (prav tako po izbiri občinstva) na Slovenski popevki, nagrada mednarodne žirije za pesem Ko gre tvoja pot;
- 1977 – priznanje ob 20-letnici Televizije Ljubljana;
- 1982 – zmagovalec revije Stop;
- 1985 – 7D – zlati ekran revije 7D. (Milčinski, 2011)

4.3 O NJEM SO POVEDALI

Frane Milčinski Ježek je bil prijazna in skromna oseba. Družino si je ustvaril z Jano Podkrajšek (kasneje Milčinski), ki je bila, tako kot on, pisateljica. Ima dva sinova in vnuka ter vnukinjo. Slednja, Nana Milčinski, se je odločila iti po njegovih stopinjah in se ukvarjati z gledališčem, postala je namreč dramaturginja in režiserka.

Življenje Franeta Milčinskega Ježka (slika 1) je bilo nedvomno zanimivo in pestro. Dosegel je veliko, in kot pravita njegova vnuka, je bil s svojim delom zadovoljen.

Slika 1²

² Vir: http://sanjepublishing.com/index.php/sanje/authors/frane_milchinski_jezhek/

O njem so vedeli povedati marsikaj; včasih so si ljudje tudi kaj izmislili. Ena izmed takih »legend« je bila, da je bil zaradi svojih predrznih besed v zaporu, a je njegov sin v enem izmed intervjujev povedal, da njegov oče ni bil nikoli za zapahi.

Milčinski je imel zelo rad otroke, zato je veliko njegovega dela posvečenega njim, čeprav se v njegovih pesmih in globokih mislih najdejo resnice in smisli, ki jih otroci ne morejo razumeti, a ker je sklepal, da nihče nikoli do konca ne odraste, je te delčke misli za malce večje otroke skrival v literatuo za najmlajše. Zato je pomembno, da tudi malo starejši včasih zaidejo v knjige namenjene otrokom.

Frane Milčinski je preminil leta 1988 v Ljubljani. Njegov sin, Matija Milčinski, ki je bil režiser pa je v njegovo čast leta 1981 posnel tudi film o očetovem tragikomičnem življenju.

Nana Milčinski, Ježkova vnukinja, je ob neki priložnosti povedala: »Kljub splošnemu prepričanju, da o njem vse vemo, je velika neznanka. Vedno znova odkrivan ustvarjalec in umetnik, ki ga nove generacije ljubiteljev literature, filma in glasbe berejo, gledajo in poslušajo vsakič na novo. Ob tem odkrivajo njegovo vizionarstvo, liričnost, socialno občutljivost, satiričnost, humanost in tudi blagost. Za časa življenja so ga imeli ljudje radi, ker jih je nasmejal, razveselil, ponudil upanje na boljše čase, mnogi pa tudi zaradi prepričanja, da si samo on upa povedati kakšno pikro čez državo, njene politike in birokracijo.« (<http://4d.rtvsllo.si/!arhiv/velika-imena-malega-ekrana/174293760>)

5 POGOVOR PESNIKA Z BRALCEM

Ena od pesmi, ki se me je najbolj dotaknila je Ješkova Ljudje, prižgimo luč! Prilagam celotno besedilo. (Milčinski, 2011, 106)

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije!

Iz oken vsake hiše
naj prek dežel in mej
srebrno cesto riše,
da bomo šli po njej.

PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Naj luč na ceste sije!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije!

Za otroke naše male:
ko njihov bo ta svet,
naj vrt jim bo, ne skale,
kot bil milijon je let.

PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Naj luč na ceste sije!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije!

Prižgimo jo vsi hkrati, po celem svetu hkrati,
da bodo – kdove odkod –
utrjeni soldati
domov spet našli pot.

PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Po celem svetu hkrati!

LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Po celem svetu hkrati!

Naj sveti kdo ve kam,
saj kdaj že plamen sveče
pokaže pot do sreče,
človeku, ki je sam.

PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE! Po celem svetu hkrati!

5.1 TEMA IN SNOV

Tema izbrane pesmi je življenje in iskanje prave poti v le-tem. Pesnik nam hoče povedati, kako moramo biti spoštljivi drug do drugega, preprečevati spore, vojne, skrbeti za naše zanamce, za prihodnja življenja, zato menim, da je snov črpal iz svojega življenja in dogodkov, ki jih je v svoji okolici doživel/videl, obenem pa razkriva svoje poglede na svet.

Pesem obravnava socialno tematiko, in sicer poziva ljudi, da bi se »streznili«, prižgali luč in ubrali pravo pot. Iščemo srečo, iščemo prijatelje, človek si ne zasluži biti sam.

5.2 MOTIVI

Motivi, ki jih je avtor pesmi izrazil, so:

- sreča – vsak bi moral najti pot do nje, moral bi biti vesel, zadovoljen;
- luč – svetloba, ki nas vse povezuje, ki je med nami; morda pa smo svetloba mi sami;
- prihodnost – mislimo na naše otroke, na prihodnje generacije, ki bodo na tem planetu živele za nami. Svet moramo ohraniti, in kot pravi Ježek:

*»Za otroke naše male,
ko njihov bo ta svet,
naj vrt jim bo in ne skale,
kot bil je milijone let.«*
(Milčinski, 2011, 106)

5.3 IDEJA

Sama si pesem oziroma kar idejo pesmi predstavljam tako, da tudi v najtemnejših trenutkih življenja obstaja svetloba, kateri je treba slediti in iti za njo, saj nam bo le pozitivna energija (torej svetloba) pomagala in nam pokazala pot do sreče in lep konec ceste.

Pesnik me najbolj nagovarja s tem, da ni vključil v pesem samo mene, ampak tudi sebe in vse ljudi sveta. Poskuša pričarati enost med osebami. Z refrenom je poudaril,

da ob prižiganju luči sodelujemo vsi, saj moraš biti tu, luči ne moreš prižgati, kadar si odsoten. Je mislil s tem na življenje, na dogodke in trenutke iz življenja? Vsakič, ko kaj storimo, še posebej pozitivnega in lepega, prižgemo kakšno lučko, lahko je to ideja, ki se skriva v naših glavah ali pa je to lučka v našem srcu, ki rada zasveti. Luči je še in še.

5.4 KAJ MI POVEDO POSAMEZNE KITICE

Prva kitica pesmi govori o luči, ki je v posebljena in riše srebrno cesto – pot, ki naj bi jo ubrali ljudje. Sveti iz hiš – torej iz vsakega bivališča. Ježek bi rad, da luč sveti iz VSAKEGA doma, želi si, da bi vsi bili polni svetlobe.

Druga kitica primerja in opisuje prihodnost in preteklost, pripoveduje nam o ohranjanju sveta za naše zanamce, naj jim ne bo sovražen in neprijazen, ampak dober, lep, kot je bil milijone let ljudem, ki so živeli in tudi danes živijo na tem svetu.

Tretja kitica nam pravi, naj luč prižgemo vsi hkrati – da naj sodelujemo. Če bomo delali skupaj, bodo stvari šle lažje od rok, kot če se ne bomo spoštovali in med seboj razumeli, si pomagali. Če bo tako, se bodo lahko vojaki vrnili domov, saj več ne bo vojn. Kitica obravnava vojno tematiko, o kateri je Ježek veliko pisal, in zdi se mi, da bi lahko dobro sovpadala s prvo kitico njegove pesmi Zakaj Vietnam?:

*/.../ Iz prve, že davno
pozabljene vojske
dedek je hranil doma
bajonet za spomin.
Za ČASTEN spomin – BAJONET.
(Milčinski, 2011, 352)*

O sreči govori četrtita kitica. Le-ta asociira na pesmi Milčinskega, kot je Telefon mame sreče, pa tudi na verz ene izmed njegovih pesmi brez naslova:

*Sreče ne kupiš pri kolporterju
kot kriminalko in kot časopis.*

*To ni artikel za supermarket,
da jo le vzameš, pa plačaš in greš. /.../
(Milčinski, 2011, 358)*

Kitica torej govori o sreči, pa tudi o osamljenosti. Je Ježek morda črpal snov za to kitico iz lastnega življenja? Je bil pod njegovo odrsko šminko le žalosten klovn? Kako je že rekel v svoji pesmi Requiem za klovnom?

*»Odkrijte se. Umrl je klovn.
Le trije gredo za pogrebom. Marjana, ki karte prodaja,
Ben Ali, ki meče požira, in pes, ki številke zalaja.
/.../ Ne smejte se, umrl je klovn.«
(Milčinski, 2011, 348)*

V tej pesmi oz. v delčku pesmi je Frane Milčinski prav tako spregovoril o osamljenosti, v pogrebni povorki hodijo le trije, trije prijatelji. Pravi prijatelji. Samo trije. Ježek je to osamljenost skril v pesem, ki je bila namenjena otrokom, in kot sem že povedala, je to velikokrat počel.

5.5 MOČ BESEDE

Kot vidimo, je pesem sestavljena iz štirih kitic in štiriindvajsetih verzov. Verzi so svobodni – prav tako kot Ježkov duh. Rima v pesmi je zapletena.

V pesmi izstopajo:

- okrasni pridevki: za otroke naše male, srebrno cesto;
- metafora: naj vrt jim bo in ne skale;
- primera: naj vrt jim bo in ne skale, / kot bil je milijone let;
- vzklík: LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ!, PRIŽGIMO LUČ, LJUDJE!
- refren: LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Naj luč na ceste sije! in LJUDJE, PRIŽGIMO LUČ! Po celem svetu hkrati!
- poosebitev: iz oken vsake hiše, / naj prek dežel in mej srebrno cesto riše; saj kdaj že plamen sveče, / pokaže pot do sreče ...

Milčinski je imel poseben slog pisanja. Kot je iz pesmi razvidno, besedišče ni zapleteno, večina zapisanega je izraženo dobessedno, preneseni pomen pa lahko začuti le tenkočuten bralec. Besedišče je bogato in polno, besede so spevne, lepo se navezujejo druga na drugo.

6 RAZISKOVALNI DEL

Še enkrat naj poudarim, da je cilj moje raziskovalne naloge raziskati, kako se mladi danes odzivajo na poezijo Franeta Milčinskega Ježka in razmišljati o sprejemanju književnosti v današnjem času.

6.1 Hipoteze

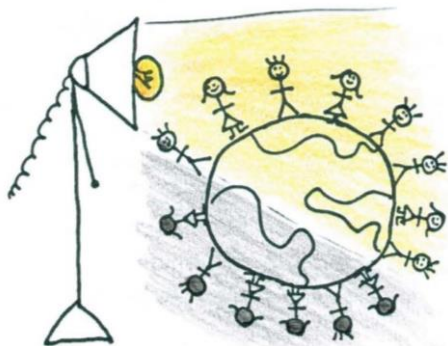
- Le redki bodo v tujem delu našli navdih za svoje delo.
- Risba lahko prenese sporočilo; tako kot pesem.
- Večini otrok so pesmi Franeta Milčinskega Ježka zanimive.
- Ali se je Frane Milčinski Ježek rodil 50 let »pred časom«?

Danes smo lahko marsikaj, a biti človek, ni vedno najbolj preprosto. Kaj nam lahko pokaže, da nismo na pravi poti, da česa ne delamo prav ali da ne delamo pošteno? Ali to lahko stori pesem? Ali pesem lahko spremeni svet?

Morda pa, če nam prinaša sporočilo na pravi način in če se ga potrudimo prebrati.

6.1.1 Beseda in risba z roko v roki?

Veliko ljudi bere, ker mora. K sreči obstajajo tudi zanesenjaki, ki berejo z veseljem, iz užitka, da »napolnijo svoje baterije« ... da najdejo smisel življenja. Odločila sem se, da preverim, kaj mladi vidijo in čutijo v/ob pesmi.

Kakšno metodo dela sem izbrala? Malce drugačno, kot ste najbrž pričakovali. Sošolcem in sosošolcem različnih starosti sem prebrala pesem Ljudje, prižgimo luč! Franeta Milčinskega Ježka. Prosila sem jih, da svoja čustva in občutke, ki so jih s pesmijo pridobili, narišejo. Najprej pa sem preizkusila sebe (slika 2).

Slika 2: Naslovnica vabila na praznično prireditev³

³ (zasebni vir)

Ker je ideja za to vrsto dela, to metodo nastala spontano in iznenada, so takšne tudi risbe. Sošolci so risali matematične podobe (če so risali ljudi), saj sem jim dala le nekaj minut za nastanek risb.

Veliko sošolcev in sošolk je risalo sveče, žarnice, svetilke in ceste; dobesedno zapisano pesem, medtem ko so se nekateri poglobili vase in v pesem samo, in narisali veliko več, kot je bilo pričakovano. Nastale so risbe, kjer so v glavni vlogi srečni ljudje, držijo se za roke in med njimi ni drugačnosti in razlik. Povezuje jih luč, ta namišljena pozitivna energija, ki ne vidi napak in zmot med ljudmi.

Nekateri so narisali namesto ljudi rastline in drevesa, ki prikazujejo rast nečesa, morda ljubezni in medsebojnega spoštovanja. Nekateri so poleg risbice napisali tudi kakšno misel. Predstavljam le nekatere:

- Svetloba nas vodi in nam daje upanje. Čakamo, da na nas posije in NAM prinese boljši jutri. (slika 5, Neli Š., 9. a)
- Svetloba, razum, toplota, življene. (Nikita A., 9. a)

Ena izmed mojih ugotovitev je, da so učenci višjih razredov imeli v povprečju izvirnejše zamisli kot mlajši otroci, vendar so tudi oni presenetili. Starejši učenci imajo vsekakor več znanja in razmišljajo bolj zrelo, zato menim, da so takšne tudi njihove misli (sliki 3 in 4); na primer:

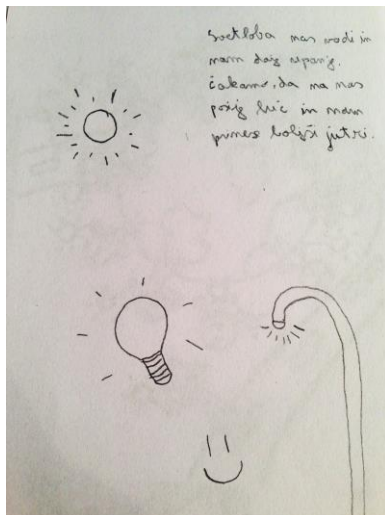
- Luč za svet, za otroke, za nas. Luč, da posvetlimo vsak glas. Luč za občutke, ljubezen ... (Ana M., 9. a)

Slika 3, Nino R., 7. b (zasebni vir)

Nekateri so torej videli globoko v bistvo pesmi in nastale so prave majhne umetnine. S svojimi risbicami so pokazali, da lahko posameznik preko pesmi kaj dojame, išče odgovore, spreminja sebe (in druge). Risbice, ki so nastale, govorijo svojo zgodbo in lahko prav tako kot pesem spodbudijo človeka, da razmišlja o današnjem svetu, o svetu, kakršen bi moral biti – poln ljubezni in prijateljstva.

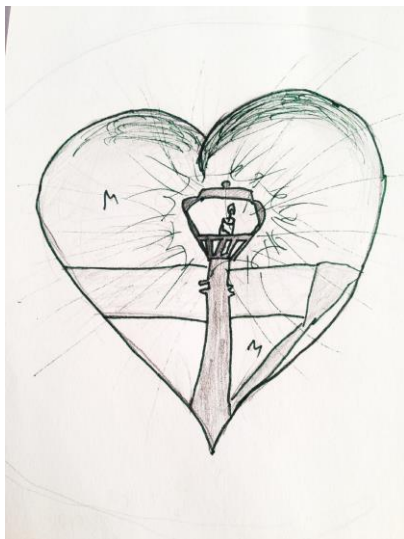
Slika 4, Janja H., 9. b (zasebni vir)

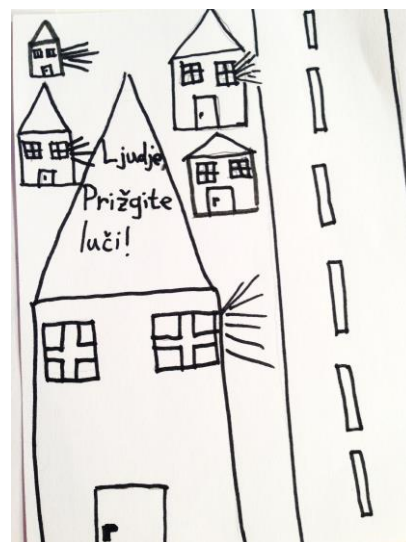
Slika 5, Neli Š., 9. a (zasebni vir)

S to raziskavo je hipoteza: »**Le redki bodo v tujem delu našli navdih za svoje delo.** ovržena.«

Druga hipoteza: »**Risba lahko prenese sporočilo; tako kot pesem,**« pa je potrjena, saj so odzivi in razumevanje sošolcev prav presenetljivi. Kot dokaz dodajam še dvoje risb (sliki 6 in 7):

Slika 6, Jana R., 6. b (zasebni vir)

Slika 7, Dejan B., 6. b (zasebni vir)

6.1.2 Ježek na praznični prireditvi

V letošnjem šolskem letu smo decembra na naši šoli izvedli praznično prireditev, ki je bila posvečena Franetu Milčinskem Ježku, saj smo v celotnem programu (tako v petju, plesu, deklamaciji kot v dramaturgiji) izvajali njegova besedila in pesmi (sliki 8 in 9). Koncert je trajal eno šolsko uro. Izbrali smo si tiste razigrane in vesele pesmi in druge bolj resne, ki sežejo glovoko do srca in ki zahtevajo moralno predanost besedilu. Tovrstne pesmi so po navadi tiste, ki pri posamezniku lahko kaj spremenijo, ki se ga lahko dotaknejo.

Na odru nas je bilo veliko, saj smo nastopali učenci od 1.–9. razreda. Vaje so potekale najprej posamično, nato pa smo imeli še nekaj skupnih vaj, kjer smo se pripravljali vsi nastopajoči. Bilo je zelo zanimivo, kako sproščeno in hitro so se mlajši učenci vključili v nastope starejših. Zaradi tega smo tudi spremenili in prilagodili posamezne točke v scenariju. To je bilo res pravo medgeneracijsko sodelovanje. Sodelovali smo vsi, ki smo hoteli, nekateri smo nastopili v več različnih aktivnostih znotraj programa.

Slika 8, MPZ (zasebni vir)

Sodelovala sta oba šolska pevska zbora; otroški in mladinski. S slednjim sem tudi sama nastopala. Prireditev je imela častnega gosta, ki je bil sam Frane Milčinski Ježek. No, seveda ni k nam pripotoval iz preteklosti, ampak je z nami nastopal s platna, na katero je bil predvajan film in je občinstvo zabaval s kakšno hudomušno pripombo. Ježek se je odlično prilegal vzdušju na odru. Ker me zelo zanima vse, kar je povezano s kulturo in ker rada nastopam, sem tudi članica literarne ustvarjalnice, s katero smo za prireditev pripravili nekaj Ježkovih besed.

Slika 9, Članice literarne ustvarjalnice (zasebni vir)

Program sta popestrili dve plesni točki, ki so ju pripravili učenci in učenke 1. ter 2. razreda. Sodelovala je še šolska folklorna skupina (sodelujejo učenci 1. triletja), ki je ob spremljavi učiteljičine harmonike zaplesala Cinco Marince. Zanje je bil nastop malce naporen, saj je skladbica zahtevna, a so se vseeno lepo ujeli. Vse, tako na pripravah kot na nastopu, je teklo kot po maslu. Skratka, uživali smo.

Uživala je očitno tudi publika, saj so se ob smešnih trenutkih smejali z nami, ob žalostnih pesmih je bilo v očeh opaziti solze in prisluhnili so svojemu in tujemu življenju.

Rada nastopam na (šolskih) prireditvah, ker mi odpirajo nove vidike in znanja; če ne bi bilo te prireditve, se morda ne bi tako zelo navdušila nad Ježkom in njegovim ustvarjanjem in mogoče ta naloga sploh ne bi nastala.

6.1.3 Po nastopu

Odločila sem se, da bom v nalogo vključila nekaj intervjujev. Pogovarjala sem se z nastopajočimi.

Postavila sem jim sledeča vprašanja:

1. Kakšne se ti zdijo pesmi, ki so bile izbrane za koncert? So ti bile všeč?
2. Ali pesem Ljudje, prižgimo luč!, ki je bila postavljena v naslov prireditve, v tebi zbudi čustva? Kakšna?
3. Kaj misliš, da se lahko naučimo iz pesmi?
4. Kakšen je bil po tvojem mnenju odziv publike?
5. Bi katero pesem izločil-a? Če da, zakaj?
6. Ali se ti zdijo pesmi »zastarele« ali »moderne«?
7. Se ti zdi, da pesem lahko spremeni svet?

6.1.3.1 Intervju z osmošolko Kristino V.:

1. *Kakšne se ti zdijo pesmi, ki so bile izbrane za koncert? So ti bile všeč?*

Pesmi so mi bile všeč, saj jih je bila večina pozitivnih in prinašale so lepa sporočila, kot so veselje, sreča, ljubezen ...

2. *Ali pesem Ljudje, prižgimo luč!, ki je bila postavljena v naslov prireditve, v tebi zbudi čustva? Kakšna?*

Pesem v meni vsekakor zbudi čustva in občutke. Všeč mi je, ker je ideja pesmi delovanje ljudi v skupini, delovanje neke skupnosti. Pri pesmi najbolj čutim pozitivno energijo, ki povezuje ljudi, ki je izražena s svetlobo, pa tudi Ježkovo željo, ki nam pove, da smo skupaj močnejši.

3. *Kaj misliš, da se lahko naučimo iz pesmi?*

Menim, da nam pesem sporoča, da če delamo skupaj, si lahko zastavimo in tudi uresničimo cilje in polepšamo prihodnost.

4. *Kakšen je bil po tvojem mnenju odziv publike?*

Odkvisno od posameznika. Mislim, da so odrasli kar dobro razumeli sporočila pesmi, medtem ko nekateri izmed otrok, posebj mlajših, ki so si predstavo ogledali, na žalost niso še dovolj veliki, da bi misli, ki so bile sporočene, razumeli. Menim tudi, da so odrasli začutili Ješkova sporočila v pesmih, ob smešnih trenutkih so se nasmehnili. Ob tistih bolj žalostnih se je komu tudi zarosilo oko ...

5. *Bi katero pesem izločil-a? Če da, zakaj?*

Večina pesmi mi je bila všeč, razen pesmi O, kako je dolga, dolga pot, ki se ni prilegala k naslovu in temi predstave. Pesem je po mojem govorila o dogajanju med vojno (taboriščih).

6. *Ali se ti zdijo pesmi »zastarele« ali »moderne«?*

Pesmi ne bi postavljala v določen čas, saj se mi zdi, da bodo takšne pesmi in Ješkove želje ter navdihi potrebni tudi v prihodnosti.

7. *Se ti zdi, da pesem lahko spremeni svet?*

Ne, vendar mislim, da lahko spremeni nekatere poglede na stvari in da lahko da človeku misliti.

6.1.3.2 Intervju s sedmošolko Tjašo K.:

1. *Kakšne se ti zdijo pesmi, ki so bile izbrane za koncert? So ti bile všeč?*

Pesmi se mi zdijo zanimive, poučne, zabavne ...

2. *Ali pesem Ljudje, prižgimo luč!, ki je bila postavljena v naslov prireditve, v tebi zbudi čustva? Kakšna?*

Pesem je po mojem mnenju vesela in pozitivna ter prinašala je veliko lepih sporočil.

3. *Kaj misliš, da se lahko naučimo iz pesmi?*

Iz pesmi se lahko naučimo to, da smo ljudje, kadar smo združeni, močnejši in da si moramo med seboj pomagati.

4. *Kakšen je bil po tvojem mnenju odziv publike?*

Menim, da je bila publika zadovoljna, saj so nam močno ploskali, se smejali nam nastopajočim, sočustvovali so z nami.

5. *Bi katero pesem izločil-a? Če da, zakaj?*

Ne. Zdi se mi, da je publika uživala. Ljudem je bil všeč naš nastop pa tudi posnetki v ozadju, na katerih govori Ježek.

6. *Ali se ti zdijo pesmi »zastarele« ali »moderne«?*

Pesmi niso niti zastarele niti moderne, ampak so za vse čase.

7. *Se ti zdi, da pesem lahko spremeni svet?*

Menim, da pesem lahko spremeni svet.

6.1.3.3 Intervju s šestošolko Zarjo R.:

1. *Kakšne se ti zdijo pesmi, ki so bile izbrane za koncert? So ti bile všeč?*

Pesmi, ki so bile izbrane, mi niso bile najbolj všeč, saj so bile preveč staromodne.

2. *Ali pesem Ljudje, prižgimo luč!, ki je bila postavljena v naslov prireditve, v tebi zbudi čustva? Kakšna?*

Naslov koncerta je v meni vzbudil čustva. Zame pomeni poved »Ljudje, prižgimo luč«:

- ljudje moramo postati bolj sočutni drug do drugega,
- spoštovati moramo vsakega, ne glede na zunanost,
- začeti moramo misliti bolj pozitivno.

Postati moramo LJUDJE.

3. *Kaj misliš, da se lahko naučimo iz pesmi?*

Iz pesmi se lahko naučimo veliko, če jo le razumemo. Vsaka pesem v sebi nosi zgodbo. Včasih nas lahko nauči biti drugačen. So pa tudi pesmi, ki nas samo sprostijo ... V njih uživamo.

4. *Kakšen je bil po tvojem mnenju odziv publike?*

Publika je bila navdušena. Lahko priznam, da je predstava uspela zelo dobro. Vse

pohvale so bile podarjene iz srca. Namenjene so bile vsem, saj smo se potrudili po najboljših močeh.

5. *Bi katero pesem izločil-a? Če da, zakaj?*

Vsaka pesem je bila posebna. No ... Ni ravno moj tip zvrsti glasbe in literature, a vseeno sem uživala. Če bi morala kaj izločiti, je to pesem, ki si jo ti prebrala, pesem: Vsak dan poribala vse je stopnice. Bila je preveč žalostna ... To je bil pač del predstave. Moramo spoštovati predloge učiteljice.

6. *Ali se ti zdijo pesmi »zastarele« ali »moderne«?*

Pesmi se mi zdijo bolj zastarele. Ampak, ker je Ježek živel v takšnih časih, smo peli tudi pesmi v obdobjih starih časov.

7. *Se ti zdi, da pesem lahko spremeni svet?*

Pesem lahko spremeni svet. Moramo razumeti njen namen in spremeni lahko vse, če se le potrudimo.

Odgovori so si bili po nekod podobni, nekje pa zelo različni, dvema intervjuvankama so pesmice Franeta Milčinskega bile brezčasne, medtem ko eni niso. Vsem se je odziv publike zdel dober in vsi so ob pesmi (Ljudje prižgimo luč!) čutili podobne stvari. Pesmi so prav tako dvema intervjuvankama bile všeč, medtem ko eni niso. Po mojem je to stvar okusa in s tem moja hipoteza: **»Večini otrok so pesmi Frana Milčinskega Ježka zanimive,«** ostaja »odprta«. Potrebovala bi več podatkov, da bi jo lahko potrdila ali ovrgla.

Kaj sem pa iz intervjuja izvedela o pogledu mladostnikov na Ježkovo literaturo? Je pisal brezčasno? Kakšno je moje mnenje o tem?

Vemo, da je Frane Milčinski Ježek pisal pred približno pol stoletja. Mnoge njegove pesmi so že »ponarodele«. Primer je pesem Ne čakaj na maj pa tudi pesmi iz filma Kekec. Mnogi so presenečeni, ko izvedo, kdo je avtor. Mnoge Ježkove pesmi so uglasbene.

Sporočila Ježkovih pesmi niso vezana na eno ero. S tem se strinjajo tudi učenci, ki sem jih intervjuvala. Dve intervjuvanki in jaz menimo, da njegove pesmi niso ne moderne in tudi ne zastarele. Vselej bodo ustrezne in potrebne. To so misli, ki nas ljudi povezujejo v celoto. Napeljujejo nas k sodelovanju in enotnosti. Že prej omenjena ena intervjuvanka je zatrdila, da so Ježkove pesmi staromodne. Zavedam se, da so okusi in občutki različni od človeka do človeka in to moram spoštovati, čepav ne delim enakega mnenja.

Frane Milčinski je s svojimi pesmicami dvignil veliko prahu, ljudje so se začeli o takšnih temah pogovarjati in še vedno se pogovarjajo.

In kaj vse bi Ježek ustvaril v današnjem času, poleg vse te tehnologije in tehnološkega razvoja. Otroci bi čez vikende zjutraj gledali njegove oddaje in se smešnemu, a zelo bistremu stricu smejali, z njim zapeli, se veselili. Tudi v današnjem času potrebujemo kakšnega Ježka, ki bi v nas polagal dobro voljo, smeh, življenje.

Je že tu, ali bo šele prišel? Razmislimo.

»Ali se je Frane Milčinski Ježek rodil 50 let pred časom?« je bila moja zadnja hipoteza. Če bi se Ježek rodil danes, bi imel verjetno drugačne poglede na svet, s čimer bi bilo tudi njegovo ustvarjanje drugačno. Pesmi, ki jih je napisal pred petdesetimi leti, res veljajo še danes, a se književnost razlikuje od obdobja do obdobja. Pa ne v smislu moderno – zastarelo, ampak v besedišču in predvsem uporabi besed. Z zadnjo trditvijo sem hotela povedati, da Ježek v svojem času ni mogel pisati o računalnikih, pametnih telefonih ... Če bi živel v danes, bi vsaj nekaj njegovih pesmic opevalo prav to temo.

7 PESEM ZA VSE ČASE

Kadar berem pesmi, rada razmišljam. Razmišljam o tem, kar nam pesem želi povedati, kaj je tisto, kar sije in izžareva iz nje, kar na vso moč hoče doseči srce in tudi um.

S poezijo poskuša pesnik z nami, bralci »spregovoriti« o neki temi. Poskuša nam jo približati z različnimi metaforami, okrasnimi pridevki, poosebitvami. Skuša nas »postaviti v pesem«. Nas pripraviti do tega, da bi čutili to, kar čuti on sam, kadar pesem piše.

Branje odpira nove vidike, nove oceane, po katerih lahko plujemo le, če se jih zavedamo, če jih poznamo. S pesmico si lahko krajšamo čas. Lahko pogledamo v njeno globino in začnemo razmišljati. Pesem je lahko dober učitelj, torej nas uči in včasih tudi ošteje.

O ja, tudi take pesmi obstajajo! Pesem ne more nastati v vsaki glavi, le-ta mora biti dovolj zasanjana, globokoumna pa tudi domišljava. In Ježek jo je imel, imel je tako glavo, ideje in čisto vest, veliko srce. Za dobrega poeta je vse to potrebno. Za ta pravega umetnika.

Morda sem vas s svojo »raziskovalno nalogo« prepričala, da boste namesto večera ob televiziji ali računalniku, preživeli večer s knjigo Franeta Milčinskega.

Vredno je poskusiti, govorim vam namreč iz lastnih izkušenj. Ne boste obžalovali.

8 DRUŽBENA ODGOVORNOST

S to raziskovalno nalogo sem predvsem hotela približati Ježkovo literaturo današnjim generacijam. Poskušam pokazati delo Franeta Milčinskega otrokom in mladostnikom, saj menim, da je njegova poezija in njegove misli brezčasne, da so veljale, da veljajo in da bodo veljale tudi v daljnji prihodnosti.

Ljudje dandanes premalo beremo poezijo, po mojem je to zaradi tega, ker nam je nihče ne »približa«. Le redko se sami odločimo prebrati pesniško zbirko in to je velika napaka. Pesem nam lahko pove toliko stvari; včasih en sam verz ali celo ena beseda odpre novo temo razmišljanja, novo idejo. V pesmih lahko iščemo inspiracijo, lahko se iz njih učimo, ali pa si preprosto krajšamo čas in se zabavamo, a za to zabavo se skriva mnogo več, pridobivamo znanje o življenju, izkušnje, ki jih je nekdo doživljal. Vse to sprejemamo ne vedoč in komaj po tem, ko nam to znanje nekoč pride prav, se zavemo, kako pomembno je.

Na naši šoli smo se letos potrudili in pripravili že prej omenjeni koncert. Vsaj tako smo pozvali ljudi k uživanju v Ježkovih mislih in sporočilih.

Naj bo takih stvari še več.

9 LITERATURA

Frane Milčinski Ježek. V: Velika imena malega ekrana. 3.del. Dostopno na:
<http://4d.rtv slo.si/arhiv/velika-imena-malega-ekrana/174294797>

Frane Milčinski – Ježek. V: Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na:
http://sl.wikipedia.org/wiki/Frane_Mil%C4%8Dinski_-_Je%C5%BEek

Frane Milčinski – Ježek (1914–1988) : Življenjepis (št. 86) v Ježkovih besedah pravi
Dostopno na: http://www.sanje.si/knj_avtorji.php?avtorId=2

La vita e bella - Frane Milčinski Ježek, danes in za vedno, sodobni kabaretni
glasbeno-pogovorni večer. V: Na utrip srca. Dostopno na: <http://4d.rtv slo.si/arhiv/na-utrip-srca/174309644>

Mager, Ingrid: Frane Milčinski – Ježek : Človek mnogih umetniških obrazov.
Dostopno na: <http://www.dnevnik.si/magazin/aktualno/clovek-mnogih-umetniskih-obrazov>

MILČINSKI, Frane. (2011). Sončna ura. 1. Izdaja. Ljubljana: Založba Sanje. (Zbirka
Ježek)